

DET KONGELIGE KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Høring av endringer i rovviltforskriften – skadefellingsbestemmelsen for kongeørn og kongeørnprosjekter

Det går fram av høringen at grunnlagsmaterialet for forslag om midlertidige og geografisk avgrensede endringer i rovviltforskriftens bestemmelser om skadefelling av kongeørn, i hovedsak er basert på forskningsprosjektet: «Kongeørn som tapsårsak for sau og lam. Tapsstudier i Rødsjø beiteområde 2014 – 2015.»

Det er grunn til å påpeke at det kun er de negative sidene ved kongeørna som blir omtalt i høringen. Andre sider ved kongeørna er ikke berørt. I høringssokumentet er det kun i innspill fra berørte parter at ei positiv side ved kongeørna blir nevnt. NHO Reiseliv mener at uttak av kongeørn vil kunne ha negativ omdømmekraft for Norge og påpeker behovet for å balansere hensyn til ulike næringer i debatten.

For øvrig er det i høringsdokumentet overhodet ikke berørt temaet kongeørn i økologisk sammenheng. Det er oppsiktsvekkende og bekymringsfullt at kun negative sider ved en art legges til grunn for forvaltningen av den. En kan spørre hvilken forvaltning vi ville hatt av f.eks. elg hvis bare elgens negative sider skulle legges til grunn for vurderingene? Kongeørna er en av de artene som det er forsket mest på i verden. Mye er kjent, men mye er også ukjent. I det følgende trekker jeg fram noen forhold som taler til fordel for kongeørna.

1. Rev er et vanlig byttedyr for kongeørn. Rev tar sau og lam. I hvilken grad reduserer kongeørna på denne måten tap av lam til rev? Ikke umulig at kongeørna kan komme ut i pluss i enkelte områder.

2. Mår er også et vanlig byttedyr for kongeørn. Kongeørn som predator på andre predatorer påvirker faunaen for øvrig. Finske publikasjoner viser at skogsfuglbestanden er sterkere i områder med mest kongeørn. Når det gjelder forholdet hvordan predator påvirker predator, er lite kjent.

3. Nyere forskningsresultater viser at lam som byttedyr for kongeørn er lite egnet (lav spiserate og relativt stor andel byttedyrrester). Når lam i tillegg er for tungt til å transportere, er sjansen for å miste store deler av byttet stor i og med at kongeørna må forlate byttet før det er ferdig spist. Forskningsresultatene viser at for kongeørna er det mest energieffektivt å ta små byttedyr framfor store byttedyr. Trolig har det over lang tid også vært en sterk seleksjon mot å ta store byttedyr på grunn av større skaderisiko ved å ta store byttedyr. Videoovervåking i Norge av byttedyroverlevering på kongeørnreir har enda ikke påvist byttedyr av noen klauvdyr. Videoovervåkingen har vært utført i områder med sau på beite.

4. Kongeørna patruljerer kalvingsområder for rein og fjerner rester etter fødsler. Dette kan bidra til at rovdyr ikke trekkes like lett inn mot disse områdene.

5. Det er et kjent forhold at reinstammer som har vært utsatt for predatorpress over tid har de største og sterkeste dyrene. Hvilken effekt har predatorne (deriblant kongeørn) på bl.a. rein med hensyn til å bevare god helse og beholde rasjonelle atferdsmessige tilpasninger som for eksempel synkronisert kalvingstidspunkt?

Det er en rekke biologiske forhold som taler i positiv retning for kongeørna. Kongeørn har vært et naturlig innsalg i norsk natur i all tid og spiller en viktig økologisk rolle. I tillegg har kongeørna stor symbol- og opplevelsesverdi. Disse og en rekke andre forhold som taler i positiv retning for kongeørna, burde vært med i vurderingsgrunnlaget for forvaltning av kongeørn. I stedet er ett forskningsprosjekt med kritikkverdi både design og gjennomføring, brukt som faglig grunnlag for høringen. Med dette rygger Norge flere tiår tilbake i retning av den 200 år lange perioden med statlig engasjement for en krigføring mot rovdyr og rovfugler. Det synes ganske klart at den norske folkesjela ble sterkt farget av den propagandaen mot rovdyr og rovfugler som altså ble gjennomført av det offentlige gjennom generasjon etter generasjon. Det kan synes som om denne sterke pregingen av vårt natursyn nettopp gjør seg utslag i flertallsmerknadene fra Energi- og miljøkomiteen 6. juni 2016.

Det er ikke framført noe materiale om kongeørn som skulle tilsi en endring av dagens forvaltning av kongeørn i Norge.

Fåberg 4. september 2017

Helge Grønlien
Anders Bjørnsgårdsvei 7
2625 Fåberg